

Szkolenie kierujących działaniem ratowniczym dla członków OSP (DOWÓDCÓW OSP)

TEMAT 3:

PRAWA I OBOWIĄZKI KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM RATOWNICZYM PODCZAS PROWADZENIA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH

autor: Łukasz Kochan

PRAWA I OBOWIĄZKI KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM RATOWNICZYM PODCZAS PROWADZENIA DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH

Materiał nauczania:

- Podstawowe akty prawne;
- Prawa i obowiązki KDR podczas prowadzenia działań ratowniczych;
- Odpowiedzialność KDR za bezpieczeństwo ratowników i wydawane rozkazy;
- Zasady bezpieczeństwa w czasie alarmu, jazdy do zdarzeń i powrotu do jednostki;
- Zasady bezpieczeństwa w czasie działań ratowniczych;
- Metody zabezpieczania terenu działań ratowniczych;
- Odstąpienie od zasad uznanych powszechnie za bezpieczne.

PODSTAWOWE AKTY PRAWNE REGULUJĄCE KOMPETENCJE KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM RATOWNICZYM

USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej,

USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej,

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 4 lipca 1992 r.

w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego działaniem ratowniczym,

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego.

UPRAWNIENIA KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM RATOWNICZYM

Kierujący akcją ratowniczą lub innym działaniem ratowniczym prowadzonym przez jednostki ochrony przeciwpożarowej jest uprawniony do zarządzenia:

➤ ewakuacji ludzi z rejonu objętego działaniem ratowniczym w przypadku zagrożenia życia i zdrowia, w szczególności gdy:

- istnieje możliwość powstania paniki,

- przewidywany rozwój zdarzeń może spowodować odcięcie drogi ewakuacyjnej,

➤ zakazu przebywania w rejonie objętym działaniem ratowniczym osób postronnych oraz utrudniających prowadzenie działania ratowniczego,

➤ ewakuacji mienia, w szczególności gdy:

- istnieje możliwość rozprzestrzenienia się pożaru lub innego zagrożenia,

- usytuowanie mienia utrudnia prowadzenie działania ratowniczego,

UPRAWNIENIA KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM RATOWNICZYM

➤ **prac wyburzeniowych oraz rozbiórkowych, w szczególności w sytuacjach:**

- zagrożenia ludzi, zwierząt lub mienia,
- potrzeby dotarcia do źródeł zagrożenia w celu jego rozpoznania oraz ograniczenia wzrostu,
- potrzeby użycia środków gaśniczych i neutralizatorów oraz odprowadzenia substancji toksycznych,
- potrzeby zapewnienia dróg dojścia i ewakuacji,

➤ **wstrzymania komunikacji w ruchu lądowym, w szczególności w celu:**

- zapewnienia właściwego ustawienia i eksploatacji sprzętu ratowniczego,
- zapewnienia dróg komunikacyjnych na potrzeby działania ratowniczego,
- eliminacji zagrożeń powodowanych przez środki komunikacji,

UPRAWNIENIA KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM RATOWNICZYM

- przejęcia w użytkowanie, na czas niezbędny do działania ratowniczego, pojazdów, środków technicznych i innych przedmiotów, a także ujęć wody, środków gaśniczych oraz nieruchomości przydatnych w działaniu ratowniczym, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 24 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej

UPRAWNIENIA KIERUJĄCEGO DZIAŁANIEM RATOWNICZYM

➤ odstępienia od zasad działania uznanych powszechnie za bezpieczne, z zachowaniem wszelkich dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń, jeżeli w ocenie kierującego działaniem ratowniczym, dokonanej w miejscu i czasie zdarzenia, istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego, w szczególności w przypadkach, gdy:

- z powodu braku specjalistycznego sprzętu zachodzi konieczność zastosowania sprzętu zastępczego,
- fizyczne możliwości ratownika mogą zastąpić brak możliwości użycia właściwego sprzętu,
- jest możliwe wykonanie określonej czynności przez osobę zgłaszającą się dobrowolnie.

UPRAWNIENIA KDR STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Stan wyższej konieczności zachodzi tylko wtedy, gdy:

- niebezpieczeństwa nie da się uniknąć inaczej, niż tylko przez wyrządzenie szkody innemu dobru;
- dobro poświęcone nie przedstawia wartości oczywiście większej niż dobro ratowane. Istnieje bezwzględny priorytet dobra w postaci życia ludzkiego, którego nie wolno poświęcić dla ratowania dóbr materialnych.

UPRAWNIENIA KDR STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Niebezpieczeństwo przy stanie wyższej konieczności musi być:

- rzeczywiste, a nie urojone;
- bezpośrednio, tj. musi zagrażać dobru bezpośrednio w czasie działania, nie może być dopiero przewidywane lub należeć do przeszłości.

UPRAWNIENIA KDR STAN WYŻSZEJ KONIECZNOŚCI

Przekroczeniem granic stanu wyższej konieczności będzie okoliczność naruszenia:

- zasady bezpośredniości niebezpieczeństwa – gdy działanie było przedwczesne lub spóźnione;
- zasady subsydiarności – gdy niebezpieczeństwa można było uniknąć bez wyrządzenia szkody;
- zasady proporcjonalności – gdy dobro poświęcane ma wartość oczywiście większą niż dobro ratowane.

UPRAWNIENIA KDR

KODEKS POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO

Zarządzenia kierującego działaniem ratowniczym, o którym mowa na początku, są decyzjami, którym może być nadany rygor natychmiastowej wykonalności, w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

UPRAWNIENIA KDR POMOC ZEWNĘTRZNA

Kierujący działaniem ratowniczym jest uprawniony do żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, jednostek gospodarczych i organizacji społecznych oraz od obywateli.

UPRAWNIENIA KDR

POMOC ZEWNĘTRZNA

- Udzielenie pomocy, o której mowa wcześniej, może polegać na współdziałaniu w realizacji zadań przewidzianych w ramach wykonywania czynności służbowych, udostępnieniu nieruchomości, środków i przedmiotów, o które ma prawo ubiegać się KDR, albo na bezpośrednim wykonaniu wskazanych czynności.
- Kierujący działaniem ratowniczym, zwracając się z żądaniem o udzielenie pomocy przez instytucje państwowe, jednostkę gospodarczą, organizację społeczną, a także obywatela, jest obowiązany okazać legitymację służbową albo legitymację stwierdzającą członkostwo lub zatrudnienie w jednostce ochrony przeciwpożarowej.

UPRAWNIENIA KDR

REALIZACJA UPRAWNIENI

Realizacja uprawnień KDR następuje wyłącznie w okolicznościach uzasadnionych stanem wyższej konieczności, przy czym:

- do skorzystania z uprawnień tj.: ewakuacji ludzi z rejonu objętego działaniem ratowniczym, zakazu przebywania w rejonie objętym działaniem ratowniczym osób postronnych oraz utrudniających prowadzenie działania ratowniczego, ewakuacji mienia, prac wyburzeniowych oraz rozbiórkowych, wstrzymania komunikacji w ruchu lądowym wystarczające jest wydanie ustnego polecenia, które należy potwierdzić na piśmie na żądanie zainteresowanego,
- przejęcie w użytkowanie, na czas niezbędny do działania ratowniczego, nieruchomości, środków i przedmiotów, wymaga wydania pokwitowania określającego istotne cechy przejętego mienia; pokwitowanie podlega zwrotowi przy zwrocie mienia, a w razie potrzeby sporządza się protokół zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

UPRAWNIENIA KDR

POKWITOWANIE PRZEJĘCIA MIENIA

Pokwitowanie powinno zawierać:

- imię, nazwisko i stopień służbowy kierującego działaniem ratowniczym, a także określenie jego jednostki organizacyjnej,
- imię i nazwisko lub nazwę posiadacza mienia,
- datę i godzinę przejęcia mienia, a w odniesieniu do pojazdu — także markę, numer rejestracyjny oraz wskazanie licznika zainstalowanego w pojeździe,
- opis stanu przejmowanego mienia,
- określenie miejsca i w miarę możliwości terminu zwrotu mienia,
- podpisy kierującego działaniem ratowniczym oraz posiadacza mienia.

UPRAWNIENIA KDR

POKWITOWANIE PRZEJĘCIA MIENIA

W przypadkach szczególnie uzasadnionych koniecznością natychmiastowego podjęcia czynności, kierujący działaniem ratowniczym może odstąpić od wydania pokwitowania, poprzestając na ustnym poinformowaniu posiadacza mienia o danych określonych w pokwitowaniu.

UPRAWNIENIA KDR

RAPORT SKORZYSTANIA Z UPRAWNIENÍ

O każdym wypadku skorzystania z uprawnień określonych w rozporządzeniu kierujący działaniem ratowniczym informuje w raporcie swojego przełożonego.

Raport, o którym mowa powinien zawierać:

- imię, nazwisko i stopień służbowy kierującego działaniem ratowniczym, a także określenie jego jednostki organizacyjnej,
- określenie uprawnienia, z którego skorzystano,
- szczegółowy opis wydarzeń uzasadniających skorzystanie z uprawnienia,
- dane osób, od których kierujący działaniem ratowniczym zażądał udzielenia pomocy,
- określenie ewentualnego uszczerbku na zdrowiu osób ewakuowanych albo udzielających pomocy lub opis szkody materialnej w udostępnionym mieniu,
- podpis sporządzającego raport.

BIBLIOGRAFIA

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 4 lipca 1992 r.
w sprawie zakresu i trybu korzystania z praw przez kierującego
działaniem ratowniczym,

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DO PRZEDMIOTU: „ Taktyka
i Dowodzenie w Ratownictwie”, dr inż. Stanisław Lipiński, SGSP
Warszawa 2009,

MATERIAŁ FOTOGRAFICZNY – Archiwum KP PSP w Braniewie.